EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.11.2020
COM(2020) 736 final

2020/0327 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som på Europeiska unionens vägnar ska intas i gemensamma EES-kommittén avseende en ändring av bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag rör ett beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén i samband med det planerade antagandet av gemensamma EES-kommitténs beslut om ändring av bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. EES-avtalet

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES-avtalet*) säkerställer lika rättigheter och skyldigheter på den inre marknaden för medborgare och ekonomiska aktörer i EES. Avtalet gör det möjligt att införliva EU-lagstiftning om de fyra friheterna i alla 30 berörda stater, d.v.s. EU:s medlemsstater samt Norge, Island och Liechtenstein. EES-avtalet omfattar även samarbete på andra viktiga områden såsom forskning och utveckling, utbildning, sociala frågor, miljöfrågor, konsumentskydd, turism och kultur, som gemensamt benämns ”angränsande och övergripande politikområden”. Avtalet trädde i kraft den 1 januari 1994. Europeiska unionen och dess medlemsstater är parter i EES-avtalet.

2.2. GEMENSAMMA EES-KOMMITTÉN

Gemensamma EES-kommittén ansvarar för förvaltningen av EES-avtalet. Kommittén är ett forum som gör det möjligt att utbyta åsikter om frågor som rör EES-avtalets funktion. Besluten fattas i samförstånd. I enlighet med Lissabonavtalet ligger EU-sidans ansvar för samordning av EES-frågor hos Europeiska utrikestjänsten.

2.3. Gemensamma EES-kommitténs planerade akt

Gemensamma EES-kommittén förväntas anta ett beslut av gemensamma EES-kommittén om ändring av bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet (nedan kallat *den planerade akten*).

Syftet med den planerade akten är att säkerställa ett ömsesidigt skydd av rättigheter till social trygghet för sådana medborgare i Förenade kungariket, statslösa och flyktingar, samt deras familjemedlemmar och efterlevande, som vid övergångsperiodens utgång är eller har varit i en gränsöverskridande situation som samtidigt omfattar såväl en eller flera avtalsparter i EES-avtalet som Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

Den planerade akten kommer att bli bindande för parterna i enlighet med artiklarna 103 och 104 i EES-avtalet.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Det är nödvändigt att erbjuda ett ömsesidigt skydd av rättigheter till social trygghet för sådana medborgare i Förenade kungariket, statslösa och flyktingar, samt deras familjemedlemmar och efterlevande, som vid utgången av den övergångsperiod som föreskrivs i artikel 126 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (nedan kallat *utträdesavtalet*)[1] är eller har varit i en gränsöverskridande situation som samtidigt omfattar såväl en eller flera avtalsparter i EES-avtalet som Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

[1] EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

Enligt artikel 33.1 i utträdesavtalet[2] ska avdelning III i det avtalet (om samordning av de sociala trygghetssystemen) tillämpas även på medborgare i Eftastaterna i EES, förutsatt att dessa länder ingår motsvarande avtal med Förenade kungariket (tillämpliga på unionsmedborgare) och med unionen (tillämpliga på Förenade kungarikets medborgare).

Eftersom Eftastaterna i EES redan ingått relevanta avtal med Förenade kungariket är det nu unionen och Eftastaterna i EES som bör ingå avtal för att säkerställa att medborgare i Förenade kungariket inom ramen för utträdesavtalet och avtalet mellan Förenade kungariket och Eftastaterna i EES med titeln ”agreement on arrangements between Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland following the withdrawal of the United Kingdom from the European Union” (nedan kallat *separationsavtalet*) skyddas med avseende på rättigheter till social trygghet som förvärvats före övergångsperiodens utgång eller som kan komma att förvärvas därefter.

Utkastet till gemensamma EES-kommitténs beslut (som åtföljer förslaget till rådets beslut) syftar därför till att ändra bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet för att säkerställa att medborgare i Förenade kungariket får behålla sina rättigheter till social trygghet.

Innehållet och karaktären på det bifogade utkastet till beslut av gemensamma EES-kommittén går utöver vad som kan anses vara rent tekniska anpassningar i den mening som avses i rådets förordning nr 2894/94. Unionens ståndpunkt ska därför fastställas av rådet.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet ”akter med rättslig verkan” omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”.[3]

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Gemensamma EES-kommittén är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen EES-avtalet. Den akt som ska antas av gemensamma EES-kommittén utgör en akt med rättslig verkan. Den planerade akten kommer att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artiklarna 103 och 104 i EES-avtalet.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram. Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

---

[2] EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

[3] Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland mot rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

Vad gäller en planerad akt som samtidigt har flera syften eller beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra utan att det eller den ena är av underordnad betydelse i förhållande till det eller den andra, måste den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget undantagsvis inbegripa de däremot svarande olika rättsliga grunderna.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Den planerade akten har syften och beståndsdelar som avser social trygghet och befogenheter. Dessa aspekter av den planerade akten är oskiljaktigt förbundna med varandra, utan att den ena är underordnad i förhållande till den andra.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet omfattar därför följande bestämmelser: artiklarna 48 och 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för förslaget till beslut bör vara artiklarna 48 och 352 i EUF-fördraget, jämförda med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

5. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom den gemensamma EES-kommitténs akt kommer att ändra bilaga VI om social trygghet är det lämpligt att den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* efter antagandet.

2020/0327 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som på Europeiska unionens vägnar ska intas i gemensamma EES-kommittén avseende en ändring av bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 48 och 352, jämförda med artikel 218.9,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2894/94 av den 28 november 1994 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet[4], särskilt artikel 1.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet[5] (nedan kallat *EES-avtalet*) trädde i kraft den 1 januari 1994.

(2) Enligt artikel 98 i EES-avtalet får gemensamma EES-kommittén besluta att ändra bland annat bilaga VI till EES-avtalet som innehåller bestämmelser om social trygghet.

(3) I artikel 33 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (nedan kallat *utträdesavtalet*)[6] fastställs att bestämmelserna i avdelning III del två i utträdesavtalet ska tillämpas på medborgare i Island, Furstendömet Liechtenstein och Kungariket Norge förutsatt att dessa länder ingått och tillämpar motsvarande avtal med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, tillämpliga på unionsmedborgare, samt avtal med Europeiska unionen som är tillämpliga på Förenade kungarikets medborgare.

(4) I artikel 32 i avtalet mellan Förenade kungariket och Eftastaterna i EES med titeln ”agreement on arrangements between Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland following the withdrawal of the United Kingdom from the European Union, the EEA Agreement and other agreements applicable between the United Kingdom and the EEA EFTA States by virtue of the United Kingdom’s membership of the European Union” (nedan kallat *separationsavtalet*) fastställs att bestämmelserna i avdelning III i del två av separationsavtalet ska tillämpas på unionsmedborgare, förutsatt att unionen har ingått och tillämpar motsvarande avtal med Förenade konungariket Storbritannien

[4] EGT L 305, 30.11.1994, s. 6.
[5] EGT L 1, 3.1.1994, s. 3.
[6] EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

och Nordirland som är tillämpliga på medborgare i Eftastaterna i EES, samt de avtal med Eftastaterna i EES som är tillämpliga på Förenade kungarikets medborgare.

(5) Det är därför nödvändigt att erbjuda ett ömsesidigt skydd av rättigheter till social trygghet för sådana medborgare i Förenade kungariket, statslösa och flyktingar, samt deras familjemedlemmar och efterlevande, som vid övergångsperiodens utgång är eller har varit i en gränsöverskridande situation som samtidigt omfattar såväl en eller flera avtalsparter i EES-avtalet som Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

(6) Den ståndpunkt som ska intas i gemensamma EES-kommittén bör därför grunda sig på det utkast till beslut av gemensamma EES-kommittén som åtföljer det här beslutet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén avseende den föreslagna ändringen av bilaga VI (Social trygghet) till EES-avtalet ska baseras på det utkast till gemensamma EES-kommitténs beslut som åtföljer det här beslutet.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande